

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ การจัดการสิ่งแวดล้อมของประชาชนเขตชานเมือง : กรณีศึกษา
ชุมชนแม่เตาไห ตำบลหนองหาร อำเภอสันทราย
จังหวัดเชียงใหม่

ผู้เขียน นายไตรภพ ชัยศิลป์

ปริญญา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม)

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

รองศาสตราจารย์ ประหยัด ปานดี	ประธานกรรมการ
ศาสตราจารย์ ดร.มนัส สุวรรณ	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อัจฉรา วัฒนภิญโญ	กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าแบบอิสระนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาที่มาและลักษณะของ
ปัญหามลภาวะในเขตพื้นที่ชุมชนแม่เตาไห 2) เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจในเรื่องของปัญหา
มลภาวะ และ 3) ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยศึกษาจาก
ประชากรเป้าหมาย ซึ่งเป็นตัวแทนครัวเรือนจำนวน 102 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ รวมทั้งกลุ่ม
ผู้ให้ข้อมูลหลัก เป็นผู้นำชุมชน ผู้รู้อื่นๆ การสังเกตการณ์ สภาพแวดล้อมของชุมชน และ
พฤติกรรมของประชาชนที่เกี่ยวข้องกับเรื่องสิ่งแวดล้อม ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ทางสถิติ
พรรณนา โดยใช้จำนวนร้อยละและค่าเฉลี่ย ส่วนการวัดความรู้ความเข้าใจ ระดับการมีส่วนร่วม
และความคิดเห็นต่างๆ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาและการพรรณนา

ผลการศึกษา พบว่า ปัญหามลภาวะของชุมชนที่สำคัญประกอบด้วย ปัญหาฝุ่น ควัน
ขยะมูลฝอย และน้ำเสียจากครัวเรือน โดยแหล่งที่มาของปัญหามลภาวะมาจากแหล่งที่อยู่อาศัยเป็น
ส่วนใหญ่ โดยที่ความรู้ความเข้าใจของประชาชนมีมากแต่ไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติ เป็นต้นว่า
ปัญหาขยะมูลฝอยจากครัวเรือนขาดการคัดแยกและการกำจัดที่ถูกต้องและยังคงมีการเผาขยะอยู่เป็น
ส่วนใหญ่ ส่วนความรู้ความเข้าใจเรื่องมลภาวะของชุมชนเป็นเรื่องที่รับทราบจากชุมชนข้างเคียงที่
เคยมีการต่อต้านการทิ้งขยะของเทศบาลนครเชียงใหม่ในช่วงเวลาที่ผ่านมา

เรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมพบว่ามียุ่บ้างแต่ไม่มากนัก ทั้งนี้เพราะขาดผู้นำและอุดมการณ์ของชุมชนในการชักจูงให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อม ประชากรในชุมชนส่วนใหญ่ยังเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวม ซึ่งชุมชนจำเป็นต้องสร้างจิตสำนึกให้มีการจัดการสิ่งแวดล้อมในลักษณะที่เป็นประโยชน์ต่อสภาพแวดล้อมในส่วนรวมมากกว่าส่วนตนต่อไป

โดยสรุปจะเห็นได้ว่าชุมชนเขตชานเมืองยังมีความรู้ความเข้าใจและพฤติกรรมในการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ไม่แตกต่างจากชนบทมากนัก เนื่องจากชุมชนเขตชานเมืองยังปรับตัวไม่ทันกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว จึงทำให้ชุมชนเขตชานเมืองยังคงมีความรู้ความเข้าใจและยังมีพฤติกรรมในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมเหมือนชุมชนเขตชนบท

Independent Study Title Environmental Management of the People in the Suburban
Area : A Case Study of Mae Tao Hai Community, Nong Han
Subdistrict, San Sai District, Chiang Mai Province

Author Mr. Traiphob Chaisinlapin

Degree Master of Arts (Man and Environment Management)

Independent Study Advisory Committee

Assoc. Prof. Prayad Pandee Chairperson

Prof. Dr. Manat Suwan Member

Asst. Prof. Dr. Ajchara Wattanapinyo Member

ABSTRACT

This independent study aimed to 1) study background and features of pollution problems in Mae Tao Hai community, 2) explore the knowledge and understanding about the pollution problems, and 3) figure out the participation of people in relation to environmental management. The study was conducted through the interview with 102 household representatives as the research target population, including, community leaders and key informants as the sources of information. Furthermore, the observations on community environment and people behavior concerning on environment aspect were also done in order to complete the findings. Then, all collected data were analyzed by narrative statistic using for percentage and means. In the meanwhile, the knowledge and understanding of people, levels of participation, and other opinions were evaluated by the content and descriptive analyses.

According to the study, it was found out that the major pollution problems were referred to dust and smog, rubbish, and sewage which mostly caused in residential area. The knowledge and understanding of people towards the problems was rated at high, but it did not agree with people's performance at all. For example, the rubbish problem was, actually, occurred due to the lack of proper categories and dispose of rubbish. People had still eliminated those

wastes by burning them. The knowledge and understanding of people towards pollutions came from nearby communities, and the people, once, resisted rubbish dispose of Chiang Mai Municipality.

Participation of the community in regard to environmental problem management was rarely found due to the lack of leaders and community ideal guiding people to get involve in environmental problem management. Moreover, the majority had minded only their private environment rather than public. Consequently, it was necessary for the community to provoke its people to be aware of the environment in public scale rather than the private scale.

In conclusion, people in suburban community had indifferent knowledge and understanding, and environmental management behavior to people in remote area. The findings suggested that due to the rapid changes of environment, people in suburban community could not adjust themselves with these changes. Therefore, there was no difference in terms of knowledge and understanding, and environmental problem management between these two areas.